Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университеті» КеАҚ

«Бекітемін»
Қабылдау комиссиясының төрағасы
Басқарма төрағасы-Ректор
________ С.Н.Идрисов
«28» 05 ______ 2026 ж.

6В01405-«Көркем білім» білім беру бағдарламасы бойынша
шығармашылық емтихандар
БАҒДАРЛАМАСЫ (оқу мерзімі 4 жыл)

Атырау, 2026

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Осмоловская О.В., Мусатов А.А. «Рисунок по представлению» учебное пособие М., «Архитектура-С» 2012г.
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учебное пособие. - М., Астель, 2006. – 202 с
3. Штаничева Наталья Сергеевна. Денисенко Виктор Иванович. Живопись. Учебное пособие для ВУЗов Академический проект, 2009 г.
4. Д Анрие, Касан А., Дитрих Ф. Основы живописи. Полное учебное пособие. Композиция, перспектива, живопись АСТ, 2020 г.
5. Ли, Н.Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для вузов/Н.Г. Ли. - М.: Эксмо, 2007.
6. Ли Н.Г. -Рисунок. Основы учебного академического рисунка. Учебник,-М.: Эксмо 2011.
7. Беляева С.Е., Розанов Е.А. Спец рисунок и художественная графика. М.: 2006
8. Тихонов С.В. «Рисунок» учебное пособие для вузов, М., изд-во «Архитектура», 2001г.
9. Кирцер, Ю. М. Рисунок и живопись: Учеб. Пособие.6-е изд., - М.: Высш. шк., 2005 г.
10. Тихонов С.В. «Рисунок» учебное пособие для вузов, М., изд-во «Архитектура», 2001г

1	Қағаздың форматын дұрыс таңдау (көлденең немесе тігінен орналасуы)	10
2	Нақты белгіленген композициялық ортаға сай орналастыру сауаттылығы, бейнені қағазға дұрыс орналастыру дағдысы, композициялық тепе-теңдік.	20
3	Пропорцияны сезуі, көз мөлшері, жарық пен көлеңкенің табылуы.	20
	Барлығы:	50

Жұмыстарды бағалау кезінде комиссия олардың мынандай ерекшеліктеріне көңіл бөледі:

50-40 балл – «өте жақсы»

- Композициялық шешімі дұрыс құрылған болуы.
- Перспектива заңдылықтары дұрыс сақталған болуы.
- Жарық, көлеңке қатынасы.

39-22 балл – «жақсы»

- Композициялық шешімінің дұрыс құрылуы.
- Перспектива заңдылықтарының жалпы сақталуы.
- Нәрсенің, заттардың құрылымы болмашы кемшіліктермен жазықтықта орналасқан болса.
- Кеңістікті көрсете алмауы.

21-5 балл – «қанағаттанарлық»

- Композициялық шешімі қате болуы.
- Перспектива заңдылықтары жалпы сақталмауы.
- Нәрсенің, заттардың құрылымы табылмауы.
- Жазықтық бетіне дұрыс орналастырылмауы.
- Жарық, көлеңке, реңдік қатынастар көрсетілмеуі.

4-0 балл – «қанағаттанарлықсыз»

- Композиция шешімін таба алмауы.
- Перспектива заңдылықтарының мүлдем сақталмауы.
- Заттардың, нәрсенің пішіні, құрылымы жағынан қате болуы.

Әзірлеушілер:

Сеньор-лектор, кафедра меңгерушісі ________ Бекешева А.С.

Сеньор-лектор, магистр ________ Тулеуов Д.А.

Сеньор-лектор, магистр ________ Карабалин У.Т.

«Бейнелеу өнері және дизайн» кафедрасының мәжілісінде талқыланып, қабылданған

Хаттама № 9 «22» 05 2026 ж.

Каф.меңгерушісі ________ Бекешева А.С.

Гуманитарлық ғылымдар және өнер факультетінің деканы: ________ Б.Аймұратов

МАЗМҰНЫ

1. Емтихан мазмұны 4
2. Емтихан өткізу тәртібі 4
3. Шығармашылық емтихан тапсырмалары 5
4. Ерекше білім беруді қажет ететін талапкерлерге шығармашылық емтихан бағдарламасы 5
5. Бағалау критерийлері 8
6. Әдебиеттер 11

5. БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

«Сурет» пәнінен шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері

№	Бағалау критерийлері	Балл
1	Қағаздың форматын дұрыс таңдау (көлденен немесе тігінен орналасуы)	5
2	Нақты белгіленген композициялық ортаға сай орналастыру сауаттылығы. Парақтың бетіне композицияның барлық бөліктерін ұтымды сиғызу, бейнені қағазға дұрыс орналастыру дағдысы, композициялық тепетеңдік.	15
3	Қағаз бетіндегі композициялық шешімі, пропорцияны сезуі, көз мөлшері, жарық пен көленкенің талдауы, тұтас пішін мен көлемдерін штрих пен сызықтар арқылы көрсетуі.	15
4	Ауа және сызықтық перспектива заңдылықтарын ескеру.	15
	Барлығы:	**50**

Жұмыстарды бағалау кезінде комиссия олардың мынандай ерекшеліктеріне көңіл бөледі:

50-40 балл – «өте жақсы»

- Композициялық шешімі дұрыс құрылған болуы.
- Перспектива заңдылықтары дұрыс сақталған болуы.
- Нәрсенің, заттардың пішіні жазықтыққа ретімен орналастырылуы.
- Жарық, көленке, реңдік қатынастардың шебер табылуы.
- Жұмыстың толық аяқталуы, кеңістікті көрсете білуі.

39-22 балл – «жақсы»

- Композициялық шешімінің дұрыс құрылуы.
- Перспектива заңдылықтарының жалпы сақталуы.
- Нәрсенің, заттардың құрылымы болмашы кемшіліктермен жазықтықта орналасқан болса.
- Жарық, көленке, реңдік қатынастар толық берілмей жұмыс жалпы аяқталмаған болса.
- Кеңістікті көрсете алмауы.

21-5 балл – «қанағаттанарлық»

- Композициялық шешімі қате болуы.
- Перспектива заңдылықтары жалпы сақталмауы.
- Нәрсенің, заттардың құрылымы табылмауы.
- Жазықтық бетіне дұрыс орналастырылмауы.
- Жарық, көленке, реңдік қатынастар көрсетілмеуі.
- Материалдық қасиеттерін жетік көрсете алмауы.

4-0 балл – «қанағаттанарлықсыз»

- Композиция шешімін таба алмауы.
- Перспектива заңдылықтарының мүлдем сақталмауы.
- Заттардың, нәрсенің пішіні, құрылымы жағынан қате болуы.

«Сурет» пәнінен шығармашылық емтиханды ерекше білім беруді қажет ететін талапкерлерді бағалау критерийлері:

№	Бағалау критерийлері:	балл

Шығармашылық емтихан қойылым нұсқалары

1-ші шығармашылық емтихан
«Сурет» **пәні бойынша тапсырма** ***(гипстен жасалған Сократ, Венера немесе Гомер беттердесі)***

2-ші шығармашылық емтихан
Кескіндеме (натюрморт) **пәні бойынша тапсырма**

6В01405-«Көркем білім» білім беру бағдарламасы бойынша талапкерлерден шығармашылық емтихан қабылдау БАҒДАРЛАМАСЫ

1. ЕМТИХАН МАЗМҰНЫ

1.1 6В01405- «Көркем білім» білім беру бағдарламасы бойынша шығармашылық емтихан өткізу бағдарламасы «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына сәйкес құрастырылған.

1.2 Екі шығармашылық емтихан:

1. Сурет.
2. Кескіндеме.

Екі шығармашылық емтиханның максималды балды – 100.

Әр емтиханның максималды балды – 50, ең төменгі балы кемінде 5 балл болу кажет.

1.3 «Сурет» және «Кескіндеме» пәндері бойынша шығармашылық емтихандар бекітілген кестеге сәйкес (3 сағаттан) бейне жазбамен жабдықталған арнайы жабдықталған аудиторияларда өткізіледі. Оқуға түсушілер үшін әзірленген тапсырмалардың екі нұсқасына сәйкес қойылымдар дайындалады. Талапкердің аудиториядағы орны емтихан алдында таңдалған нөмірмен белгіленеді. Шығармашылық емтихан жұмысы Қабылдау комиссиясы мөрі басылған А2 форматында орындалады. Барлық жұмыстарды қабылдау комиссиясының өкілі белгілейді.

2. ЕМТИХАН ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

2.1 Шығармашылық емтихандарды өткізу аудиториясына жіберуді және емтихандарды өткізу кезінде осы ережелерді сақтауды қабылдау комиссиясының жауапты хатшысы және оның орынбасары, емтихандарды өткізуге тартылған арнайы кезекшілер, техникалық хатшылар қамтамасыз етеді.

2.2 Шығармашылық емтихандарды өткізу кезінде аудиторияда бөгде адамдардың болуына жол берілмейді.

2.3 Талапкер шығармашылық емтиханға кестеде көрсетілген мерзімде келуге міндетті. Талапкерді аудиторияға жіберу емтихан басталғанға дейін 30 минут бұрын жүргізіледі.

2.4 Талапкерді шығармашылық емтихан аудиториясына жіберуге жеке басын куәландыратын құжаты және рұқсат қағазымен жүзеге асады.

2.5 Шығармашылық емтихан уақыты - 3 академиялық сағат.

2.6 Шығармашылық емтихан тапсыру кезінде орын ауыстыруға және ұялы телефонмен кіруге тыйым салынады.

2.7 Шығармашылық емтихандарды өткізу кезінде талапкерлер келесі талаптарды сақтайды: 1) тыныштықты сақтауға және өз бетімен жұмыс істеуге, емтихан алушылармен және басқа талапкерлермен сөйлеспеуге; 2) аудитория бойынша жүрмеуге, басқа орынға отырмауға; 3) шығармашылық емтихан аяқталғанға дейін емтихан алушының рұқсатынсыз емтихан аудиториясынан шықпауға міндетті.

2.8 Осы ережелерді бұзғаны үшін талапкер аудиториядан шығарылады. Бұл ретте емтихан жұмысының парағында емтихан алушылардың қолдарымен расталған жою себебі туралы жазба жазылады. Орындалған жұмыс жойылады.

2.9 Шығармашылық емтихандарға қайта кіруге және оны қайта тапсыруға жол берілмейді.

2.10 Шығармашылық жұмыстарды тексеруді Пәндік комиссия мүшелері ғана жүргізеді.

2.11 Шығармашылық емтиханды өткізу қорытындылары Бағалау парағы мен пәндік комиссия хаттамасымен ресімделеді. Бағалау қағазына тексеруші емтихан алушылар бағаларымен, пәндік комиссия төрағасы қолдары қойылған хаттама нәтижелерін жариялау үшін жауапты хатшыға (оның орынбасарына) тапсырылады.

2.12 Шығармашылық емтихан қорытындысы емтихан өткізілген күні жарияланады.

2.13 Шығармашылық емтиханда бағалау талаптарының сақталуын қамтамасыз ету және даулы мәселелерді шешу, шығармашылық емтихандарды тапсырушы адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында емтихандарды өткізу кезеңінде әрбір жоғары оқу орнында апелляциялық комиссия құрылады. Апелляциялық комиссиялар шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеген адамдардың өтініштерін қарау үшін құрылады. Апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы Басқарма төрағасы-ректорының бұйрығымен бекітіледі.

2.14 Шығармашылық емтихан қорытындысына келіспеген жағдайда апелляцияға өтініш беруге арнайы уақыт (*келесі күні 13:00-ге дейін*) беріледі.

2.15 Апелляцияға өтінішті шығармашылық емтихан тапсырған адам апелляциялық комиссия төрағасының атына жеке береді. Шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеу туралы апелляция жөніндегі шешім комиссия мүшелерінің жалпы санының көпшілік даусымен қабылданады. Дауыстар тең болған жағдайда Комиссия төрағасының даусы шешуші болып табылады. Апелляциялық комиссияның жұмысы төраға және Комиссияның барлық мүшелері қол қойған хаттамамен рәсімделеді.

2.16 Сурет бойынша емтихан үшін келесі құралдар мен материалдар ұсынылады: қағаз, жұмсақтығы әр түрлі қарындаштар (НВ, В, 2В), өшіргіш (жұмсақ, сурет салуға арналған).

2.17 Кескіндеме бойынша емтиханға келесі құралдар мен материалдар ұсынылады: акварель қағазы, акварель бояулары (Ленинград, Нева), «НВ» қарындаштары, жұмсақ өшіргіш, жұмыр қылқаламдар (күзен, тиін, № 2, 6, 10), су құюға арналған ыдыс болуы керек.

3. ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН ТАПСЫРМАЛАРЫ

1-ші шығармашылық емтихан – «Сурет» пәні бойынша тапсырма (гипстен жасалған Сократ немесе Венера бетпердесі)

3.1 Жалпы орта білім беру ұйымдарының түлектеріне, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының түлектеріне қойылатын талаптар емтихан бойынша гипстен жасалған Сократ немесе Венера бетпердесінің суреті:

3.2 Емтихан қойылымына сурет бойынша талапкер келесі дағдыларды көрсетуі тиіс:

- орналастыру және құрылымы;
- суреттің реңдік бірлігі мен тұтастығы;
- пішімде композициялық ізденіс;
- гипс жапырақ пішінінің арақатынасы, оның өзіне тән ерекшеліктері (көлемі, бұрылысы, бір-біріне қатысты орналасуы), кеңістіктегі орны;
- бөліктерінің пропорцияларын сақтау;
- үлкен конструкциялық құрылым және үлкен пішімді жарық пен көлеңке арқылы сомдау;
- сызықты, штрихті, дақты нақты айқындау;
- суреттің толық аяқталуы.

3.3 Емтихан тапсырмасын орындау бойынша ұсыныстар: жұмысты үш негізгі кезеңге бөлу. Барлық кезеңдер тең уақыт сегменттеріне бөлінеді:

1) композицияны анықтау. Бейне қағаз парағына жақсы орналастырылуы керек. Парақтың екі өлшемді жазықтығында қойылымның үш өлшемділігін көрсету қажет;

2) суреттегі пропорцияларда пішінінің құрылымын дұрыс анықтау;

3) суреттегі реңдік қатынастарды құру. Қойылым көлемін реңмен жеткізу.

2-ші шығармашылық емтихан – «Кескіндеме» (натюрморт)

3.4 Кескіндеме (натюрморт) емтиханы бойынша жалпы орта білім беру ұйымдарының түлектеріне қойылатын талаптар: орналастыру және құрылымын табу; суреттегі реңдік үндестік бірлігі мен тұтастығы.

3.4 Талапкердің жұмысы бойынша емтихандық қойылымда келесі іскерліктер мен дағдыларды көрсетілуі тиіс:

- форматтағы композициялық ізденіс;
- заттар мен қыртысты маталардың негізгі қарым-қатынасы;
- заттардың жартылай көлеңкедегі табиғи түсі, түс рефлекстері;
- заттардың және мата қыртыстарының, жарық-ауа ортасының өзіндік және құлай түскен көлеңкелерін беру;
- кескіндеме техникасын меңгеру дағдылары.

3.5 Емтихан тапсырмасын орындау бойынша ұсыныстар: натюрморт бойынша жұмысты үш негізгі кезеңге бөлу. Барлық кезеңдерді тең уақыт бөліктеріне бөлу:

1) қойылымды берілген форматта орналастыру. Кеңістікте жазықтық пен натюрморт заттарының құрылымын салу (кескіндемеге дайындық суреті қарындашпен орындалады);

2) кескіндемеде негізгі түс-реңдік қатынастарды және қойылымдағы жарық-ауа ортасын жеткізу. Натюрморт бөлшектерін пысықтау;

3) Аяқтау кезеңінде барлық бөлшектерді тұтастыққа біріктіру.

4. ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУДІ ҚАЖЕТ ЕТЕТІН ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

- нашар еститін;
- нашар көретін;
- сөйлеу бұзылыстары;
- тірек-қимыл аппаратының кемшілігі;

4.1 «Сурет» және «Кескіндеме» пәнінен шығармашылық емтихан талаптарын орындауда ерекше білім беруді қажет ететін талапкерлерге қойылымға жақын орналасуына жағдай жасалады.

4.2 Инклюзивті шығармашылық емтихан жұмыстарында талапкердің әрқайсысының ерекшеліктерін ескеріп жағымды орта қалыптастыру.

4.3 Мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне байланысты емтихан жұмыс қойылымын ұйымдастыру, орындау материалының мүмкіндігі шектеулі талапкер үшін қажетті және жеткілікті, өзіне таныс бейімді етіп әзірлеу.

4.4 «Сурет» және «Кескіндеме» пәндері бойынша шығармашылық емтихандар бекітілген кестеге сәйкес (3 сағаттан) бейне жазбамен жабдықталған арнайы жабдықталған аудиторияларда өткізіледі. Оқуға түсушілер үшін әзірленген тапсырмалардың екі нұсқасына сәйкес қойылымдар дайындалады. Талапкердің аудиториядағы орны емтихан алдында алынған нөмірмен белгіленеді. Қабылдау комиссиясының мөрі басылған А3 ватман форматында орындалады. Барлық жұмыстарды қабылдау комиссиясының өкілі белгілейді.

4.5 Материалдық-техникалық қамтамасыз ету шарттары:

- қажеттіліктерін ескере отырып, санитарлық-гигиеналық нормалары (сумен жабдықтауға, кәрізге, жарықтандыруға, ауа - жылу режиміне және т. б. талаптар);
- мүмкіндігі шектеулі талапкерге білім беру мекемесінің инфрақұрылым нысанына кедергісіз қол жеткізу мүмкіндігі.
- талапкер қажеттіліктерін ескере отырып, санитарлық-тұрмыстық жағдайлар (жабдықталған гардеробтардың, санитарлық тораптардың, жеке гигиена орындарының болуы және т. б.);